

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
162/20. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. december 17.

A C-316/19. sz. ügyben hozott ítélet
Bizottság kontra Szlovénia

Szlovénia azáltal, hogy egyoldalúan az EKB irattáraihoz tartozó dokumentumokat foglalt le, nem teljesítette az Unió irattárai sérthetatlensége elvének tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettségét

Továbbá, mivel nem működött együtt megfelelően az EKB-val e kötelezettségszegés jogellenes következményeinek orvoslása érdekében, Szlovénia megszegte az Unióval való lojális együttműködésre vonatkozó kötelezettségét is

A szlovén hatóságok 2016. július 6-án házkutatást tartottak a Banka Slovenije (Szlovén Központi Bank) helyiségeiben, ahol papíralapú és elektronikus dokumentumokat foglaltak le. Az e hatóságok által lefoglalt dokumentumok között szerepelt az akkor hivatalban lévő elnök e-mail-fiókján keresztül folytatott teljes levelezés, az elnök irodai számítógépén és laptopján található, a 2012 és 2014 közötti időszakra vonatkozó összes elektronikus dokumentum, azok tartalmától függetlenül, valamint az ugyanezen időszakra vonatkozó, az elnök irodájában található dokumentumok. E cselekményekre a Banka Slovenije egyes alkalmazottaival, köztük ugyanezen elnökkel szemben folytatott nyomozás keretében került sor, akikkel szemben egy szlovén bank 2013-ban végrehajtott szerkezetátalakítása keretében elkövetett hivatali visszaélés gyanúja merült fel. Noha a Banka Slovenije arra hivatkozott, hogy ezen intézkedések sértik „az Európai Központi Bank (EKB) irattárai” sérthetatlenségének az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló jegyzőkönyvből¹ fakadó elvét, amely megköveteli, hogy a nemzeti hatóságoknak az ezen irattárakhoz való bármiféle hozzáférése az EKB kifejezett hozzájárulásától függjön, a szlovén hatóságok az EKB bevonása nélkül folytatták e házkutatást és a dokumentumok lefoglalását.

Ebben az összefüggésben az EKB kifejtette a szlovén hatóságoknak, hogy az irattárai nem csupán az általa a feladatainak ellátása során kidolgozott dokumentumokat foglalják magukban, hanem a Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) vagy az eurórendszer feladatainak ellátásához szükséges, az EKB és a nemzeti központi bankok közötti kommunikációt, valamint az e központi bankok által a KBER vagy az eurórendszer feladatainak ellátása céljából kidolgozott dokumentumokat is. Az EKB továbbá azt állította, hogy bizonyos feltételek mellett nem ellenzi a szlovén hatóságok által lefoglalt dokumentumok védettségének megszüntetését.

Tekintettel egyrészt arra, hogy a szóban forgó dokumentumok egyoldalú lefoglalása sérti az EKB irattárai sérthetatlenségének elvét,² másrészt arra, hogy a szlovén hatóságok – ellentétben azzal, amit a lojális együttműködés elve³ megkövetel – nem folytattak konstruktív párbeszédet az ezen elv megsértéséből eredő jogellenes következmények orvoslása érdekében, a Bizottság kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indított Szlovéniával szemben a Bíróság előtt.

A nagytanácsban eljáró Bíróság ítéletében **helyt ad a Bizottság keresetének, és a felrótt kötelezettségszegéseket teljes egészében megállapítja.** Ez az ügy tehát lehetőséget biztosít a Bíróság számára, hogy pontosítsa az Unió irattárainak az ezen irattárakhoz tartozó dokumentumok tagállami hatóságok általi, az Unió helyiségein és épületein kívül történő egyoldalú lefoglalásával

¹ Az Európai Unió kiváltságairól és mentességeiről szóló 7. jegyzőkönyv (HL 2016. C 202., 266. o.).

² EUMSZ 343. cikk; a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló 4. jegyzőkönyv (HL 2016. C 202., 230. o.), 39. cikk; a kiváltságokról és mentességekről szóló jegyzőkönyv, 2. és 22. cikk.

³ EUSZ 4. cikk, (3) bekezdés; a kiváltságokról és mentességekről szóló jegyzőkönyv, 18. cikk.

szembeni védelmére alkalmazandó feltételeket, és különösen azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik az EKB irattárai sérthetlenségének elve megsértésének megállapítását.

A Bíróság álláspontja

– Az „EKB irattárainak” fogalmáról

A Bíróság emlékeztet arra, hogy mivel az EKB uniós intézmény, **az unió irattárai sérthetlenségének elve alkalmazandó az irattáaira.** E tekintetben a Bíróság pontosítja, hogy **az Unió irattárai magukban foglalják az EKB-hoz hasonló uniós intézmény irattárait, még akkor is, ha azokat az Unió épületein és helyiségein kívül helyezik el.**⁴

E tekintetben a Bíróság rámutat, hogy a KBER-t az EKB és a nemzeti központi bankok alkotják és az Unió monetáris politikáját az EKB és azon tagállamok nemzeti központi bankjai – ideértve a Banka Slovenijét – irányítják, amelyek pénzneme az euró, és amelyek az eurórendszert alkotják.⁵ Az említett bankok elnökei, köztük a Banka Slovenije elnöke, az EKB Kormányzótanácsának tagjai,⁶ és részt vesznek a KBER feladatainak ellátásához szükséges határozatok elfogadásában. A KBER elsődleges célja az árstabilitás fenntartása. Ennek érdekében a KBER alapvető feladatai közé tartozik többek között az Unió monetáris politikájának meghatározása és végrehajtása,⁷ ami az EKB és a nemzeti központi bankok közötti szoros együttműködést igényel.⁸ **A KBER e rendszerében a nemzeti központi bankok, valamint azok elnökei kevert státusszal rendelkeznek, mivel kétségtől nemzeti hatóságnak minősülnek, azonban a KBER keretében járnak el,** amelyet e nemzeti központi bankok és az EKB alkot.

A Bíróság hangsúlyozza, hogy ahhoz, hogy a KBER és az eurórendszer megfelelően működjön és feladataikat megfelelő lássák el, szoros együttműködésre, valamint az EKB és a nemzeti központi bankok közötti állandó információcserére van szükség, ami szükségszerűen magában foglalja, hogy a KBER és az eurórendszer feladatainak ellátásához kapcsolódó dokumentumok ne csupán az EKB, hanem a nemzeti központi bankok birtokában is legyenek.

E körülmények között a Bíróság megállapítja, hogy **az ilyen dokumentumok az „EKB irattárainak,” fogalma alá tartoznak, még akkor is, ha azok a nemzeti központi bankok birtokában vannak, nem pedig magának az EKB-nak a birtokában.**

– Az EKB irattárai sérthetlensége elvének megsértéséről

A Bíróság hangsúlyozza, hogy a jelen ügyben az EKB irattárai sérthetlenségének elve megsértése csak akkor állapítható meg, ha egyrészt az Unió irattáraihoz tartozó dokumentumoknak a nemzeti hatóságok által egyoldalúan elhatározott lefoglalása ilyen jogsértésnek minősülhet, másrészt a lefoglalt dokumentumok között ténylegesen találhatók olyanok, amelyeket az EKB irattáraihoz tartozónak kell tekinteni.

A Bíróság elsősorban megállapítja, hogy a „sérthetlenség” fogalma a tagállamok mindenfajta egyoldalú beavatkozásával szembeni védelmet foglal magában. Ezt megerősíti az a tény is, hogy e fogalmat a bármiféle házkutatással, igénybevétellel, elkobzással és kisajátítással szembeni védelemként írják le. Ennélfogva a Bíróság úgy ítéli meg, hogy **az Unió irattáraihoz tartozó dokumentumok nemzeti hatóságok általi egyoldalú lefoglalása sérti az Unió ezen irattárainak sérthetlenségére vonatkozó elvet.**

A Bíróság másodsorban emlékeztet arra, hogy a Bizottság feladata a kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset keretében az állítólagos kötelezettségszegés fennállásának bizonyítása. A Bizottságnak kell ugyanis az e kötelezettségszegés fennállásának vizsgálatához szükséges bizonyítékokat a Bíróság előtt bemutatnia, anélkül hogy bármiféle vélelemre

⁴ A kiváltságokról és mentességekről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikke.

⁵ EUMSZ 282. cikk, (1) bekezdés; a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv, 1. és 14.3. cikk.

⁶ EUMSZ 283. cikk, (1) bekezdés; a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv, 10.1. cikk.

⁷ EUMSZ 127. cikk, (2) bekezdés.

⁸ A KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv, 9.2. cikk.

támaszkodhatna. A jelen ügyben a Bizottság elismerte, hogy nem álltak rendelkezésére pontos információk a szlovén hatóságok által lefoglalt, szóban forgó dokumentumok jellegét tekintve, olyannyira, hogy nem tudta megállapítani, hogy e dokumentumok egy részét az Unió irattáraihoz tartozónak kell-e tekinteni.

Mindazonáltal, **tekintettel a szóban forgó lefoglalt dokumentumok nagy számára és azon feladatokra, amelyeket a Banka Slovenijéhez hasonló nemzeti központi bank elnöke az EKB Kormányzótanácsában és ennek révén a KBER és az eurórendszer keretében ellátni hivatott, a Bíróság bizonyítottan tekinti, hogy a szlovén hatóságok által lefoglalt dokumentumok között szükségszerűen találhatók az EKB irattáraihoz tartozó dokumentumok.** A Bíróság továbbá megállapítja, hogy a szlovén hatóságok az ilyen dokumentumok egyoldalú lefoglalásával megsértették az EKB irattárai sérthetlenségének elvét.

Ebben az összefüggésben a Bíróság hangsúlyozza, hogy a kiváltságokról és mentességekről szóló jegyzőkönyvvel és az Unió irattárai sérthetlenségének elvével főszabály szerint összeegyeztethetetlen a dokumentumoknak valamely tagállam hatóságai általi lefoglalása, amennyiben e dokumentumok az említett irattárakhoz tartoznak, és az érintett intézmények nem járultak hozzá az ilyen lefoglaláshoz. Mindazonáltal e hatóságnak lehetősége van az érintett uniós intézményhez fordulni annak érdekében, hogy ezen intézmény – adott esetben bizonyos feltételek mellett – megszüntesse az érintett dokumentumok védelmet, és a hozzáférés megtagadása esetén az uniós bírósághoz fordulhat olyan engedélyező határozat meghozatala érdekében, amely arra kötelezi ezen intézményt, hogy hozzáférést biztosítson az irattáraihoz. Továbbá az Unió irattárainak védelmével egyáltalán nem összeegyeztethetetlen olyan dokumentumok nemzeti hatóságok általi, valamely tagállam központi bankjának helyiségeiben történő lefoglalása, amelyek nem tartoznak az Unió irattáraihoz.

– A lojális együttműködés kötelezettségének megsértéséről

Miután emlékeztetett a lojális együttműködés kötelezettségének terjedelmére vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatára, a Bíróság megállapítja, hogy a szlovén hatóságok – mivel az indokolással ellátott véleményben előírt határidő lejártáig **nem tették lehetővé az EKB számára, hogy a 2016. július 6-án lefoglalt dokumentumok közül azonosítsa a KBER és az eurórendszer feladatainak ellátásához kapcsolódó dokumentumokat, és nem küldték vissza e dokumentumokat a Banka Slovenijének – nem tettek eleget az EKB-val való lojális együttműködésre vonatkozó kötelezettségüknek.** Ezt a következtetést nem befolyásolja az a tény, hogy az államügyész felkérte az EKB-t arra, hogy javasoljon olyan szempontokat, amelyek lehetővé teszik a szlovén hatóságok által lefoglalt dokumentumok közül az EKB irattáraihoz tartozók azonosítását. A szlovén hatóságok ugyanis még e javaslat megérkezését követően sem hoztak intézkedéseket annak érdekében, hogy lehetővé tegyék az EKB számára a lefoglalt dokumentumok közül azok azonosítását, amelyek a KBER és az eurórendszer feladatainak ellátásához kapcsolódtak. Egyébiránt e hatóságok nem fogadták el az EKB arra irányuló kérését, hogy szolgáltatassanak vissza a Banka Slovenijének minden olyan dokumentumot, amelyet a szóban forgó nyomozás szempontjából nem tartanak relevánsnak.

Ebben az összefüggésben a Bíróság álláspontja szerint az a tény, hogy a szlovén hatóságok intézkedéseket hoztak az említett dokumentumok bizalmas jellegének megőrzésének biztosítása érdekében, nem kérdőjelezi meg azt a következtetést, amely szerint e hatóságok a jelen ügyben nem tettek eleget az EKB-val való lojális együttműködésre vonatkozó kötelezettségüknek.

Következésképpen a dokumentumok vitatott lefoglalását követő időszakot illetően a Bíróság megállapítja, hogy **a szlovén hatóságok nem tettek eleget az EKB-val való lojális együttműködésre vonatkozó kötelezettségüknek.**

EMLÉKEZTETŐ: Az uniós jogból eredő kötelezettségeit nem teljesítő tagállam ellen irányuló kötelezettségszegési eljárást a Bizottság vagy más tagállam indíthatja meg. Ha a Bíróság megállapítja a kötelezettségszegést, az érintett tagállamnak a lehető leghamarabb teljesítenie kell az ítéletben foglaltakat.

Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam nem teljesítette az ítéletben foglaltakat, újabb, pénzügyi szankciók kiszabására irányuló keresetet indíthat. Mindazonáltal, amennyiben a tagállam nem tett eleget a valamely irányelv átültetésére elfogadott intézkedései Bizottságnak történő bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bíróság a Bizottság indítványa alapján már az első ítéletben szankciókat alkalmazhat.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106